

Avoimuuden tiekartta osana TKI-työn kehittämistä

**Avoin tiede ja TKI-toiminnan viitearkkitehtuuri
Työpaja 5.11.2020**

Anttoni Lehto / Turun ammattikorkeakoulu

Open science -**työryhmä** tuottaa ja kehittää avoimen TKI-toiminnan tukipalveluita

koordinointi: Kirjasto- ja tietopalveluilla -> siirtymässä 2021 alkaen **Koulutuksen kehittämisen, palvelutoiminnan ja TKI:n** uuden ”keskusyksikön” alle

palvelutuotantoon osallistuvat yksiköt erityisesti seuraavilla aihealueilla tähän mennessä:

- IT, tietosuoja (Oppimisympäristöpalvelut)
- julkaiseminen (Viestintäpalvelut)
- julkaisutiedonkeruu, rinnakkaistallentaminen (Kirjasto- ja tietopalvelut)
- juridiikka, IPR, etiikka (Laki- ja sopimuspalvelut, TKI-palvelut)
- opinnäytteet ja projektioppimisympäristöt (Koulutuksen kehittäminen)
- tutkimusaineistojen elinkaaren hallinnan palvelut (TKI-palvelut, OYP, Kirjasto- ja tietopalvelut)

→ toiminnanohjauksen ja laatutyön rooli!

Avoimuuden tiekartan tarkoitus on

- 1) edistää Turun AMK:n avoimen tieteen ja tutkimuksen **laatua ja päämääriä** osana AMK:n strategia- ja toiminnanohjaustyötä
- 2) tukea yhteisön **jokapäiväistä työskentelyä**
- 3) mahdollistaa täysipainoinen **osallistuminen kansalliseen yhteistyöhön** avoimen tieteen ja tutkimuksen edistämiseksi.

Tiekartta sisältää kansallisen *Avoimen tieteen ja tutkimuksen julistuksen 2020–2025* sisältämiä **tavoitteita ja toimenpiteitä** sekä niihin osaltaan pohjautuvia **lähivuosien tavoitteita ja toimenpiteitä** Turun AMK:n toiminnan kehittämiseksi Open Science -näkökulmasta.

Kansallisen avoimen tieteen ja tutkimuksen julistuksen visio:

Avoin tiede ja tutkimus ovat saumaton osa tutkijoiden arkea ja tukevat paitsi tutkimustuotosten vaikuttavuutta myös tutkimuksen laatua.

Yhteisenä kansallisena missiona on

- 1) *edistää avoimuutta tieteen perusarvona*
- 2) *vahvistaa tutkitun tiedon merkitystä yhteiskunnassa*
- 3) *lisätä tutkitun tiedon liikkuvuutta ja vaikuttavuutta.*

Tiekartan pohjana on hyödynnetty

- kansallista Avoimen tieteen ja tutkimuksen julistusta 2020–2025 sekä sen linjauksia ja osalinjauksia
- OKM:n avoimen tieteen kypsyystasoselvitystä 2019
- Turun AMK:n omia avoimen tieteen periaatteita
- AMKien avoin TKI -hankkeessa tehtyä kehitystyötä
- Open Science -työryhmän **toimintaa** vuosina 2018–2020

- Turun AMK:ssa käynnissä ARC-ohjelmiston päällä tehtävä kokonaisarkkitehtuurityö, johon liittyy tiedonhallintalain vaatimukset sekä prosessien päivittäminen.
- noudatamme ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education) -periaatteita, joka sisältää myös ns. PDCA-syklin (plan-do-check-act)
 - ESG:n painopisteenä on oppimisen ja opetuksen laadunvarmistus korkeakoulutuksessa, ja sen piiriin kuuluvat myös oppimisympäristöt ja niiden keskeiset yhteydet tutkimukseen ja innovaatiotoimintaan
- Avoin TKI on osa TKI-avainprosessia, joka on **yksi kolmesta** AMK:n avainprosessista.
- Avoin TKIO liittyy myös palvelutoiminnan ja koulutuksen avainprosesseihin --> **näkökulmaero avainprosessitasolla**

Esimerkkiporaautuminen avoimuuden tiekartan formaatista 1/2

- Mitä ja miten pitäisi tehdä?

Kansallinen taso

Avoimuuden osa-alue:

3) Tutkimusaineistojen ja -menetelmien avoimuus

Strateginen päämäärä:

Tutkimusaineistot ja -menetelmät ovat niin avoimia kuin mahdollista ja niin suljettuja kuin välttämätöntä. Aineistoja hallitaan tarkoituksenmukaisesti FAIR-periaatteita tavoitellen. Tutkimusmenetelmät ja -aineistot, mukaan lukien tutkimusdata, tunnistetaan itsenäisiksi tutkimustuotoksiksi.

Tavoite 1:

Viimeistään vuonna 2023 kaikille aloittaville tutkimus- ja kehittämisprojekteille on laadittu osana normaalia laadunhallintaa datanhallintasuunnitelmat, jotka huomioivat eri tieteenalojen tarpeet ja tutkimusdatan elinkaaren. Avoimen saatavuuden edellytyksenä on hyvin toteutettu datanhallintasuunnitelma.

Toimenpide 1:

Vuoteen 2023 mennessä tutkimusorganisaatiot sisällyttävät datanhallintasuunnitelman laadinnan ja ylläpidon osaksi tutkimus- ja palveluprosesseja aineiston elinkaaren jokaisessa vaiheessa.

Esimerkkiporautuminen avoimuuden tiekartan formaatista 2/2

- Mitä se tarkoittaa meidän kannaltamme?

Ammattikorkeakoulun taso

Kehittämistavoite 1:

- *Rahoittajien ja lainsäädännön vaatimuksiin vastaaminen TKI-hankkeissa datanhallinnan suhteen on vaivatonta. Tältä osin lähtökohtana on aineistohallinnan suunnittelu, jolla täytyy olla vahva käytännön pohja:*
 - *Sopimusmallit kattavat kaikki tavalliset TKI-toiminnan osa-alueet.*
 - *Luottamuksellisten ja arkaluontoisten tietojen suojaamisesta ja tietoturvasta huolehditaan erilaisia aineistoja luotaessa, käytettäessä, tallennettaessa, jaettaessa, arkistoitaessa ja tuhottaessa.*
 - *Tietosuojan huomioiminen aineiston keräysvaiheessa on arkitoimintaa.*

Kehittämistoimi 1:

- *Aineistohallinnan elinkaaren eri vaiheisiin liittyviä palvelu- ja tukitarpeita selvitetään osana sisäistä TAHIPRO-projektia. TKI-toimijoille tuotetaan kattavat palvelut aineistojen luomiseen, muokkaamiseen, anonymisoimiseen, kuratointiin, metadatoittamiseen ja avaamiseen **vuoden 2022 loppuun mennessä.***

Open science -kehittämisen tulee olla laaja-alaista ja koko organisaation läpäisevää. Työn eteneminen esimerkiksi Turun AMK:ssa vaatii ainakin:

- 1) kansallisen ja kansainvälisen toimintaympäristön ja yhteistyömahdollisuuksien seuraamista
- 2) Horizon Europe -ohjelman vaatimuksiin mukautumista ja yleistä rahoittajien tahtotilojen seurantaa
- 3) jatkuvaa ja kohdennettua viestintää sekä talon sisä- että ulkopuolella
- 4) kattavaa Open science -työryhmää ja/tai -verkostoa, jota tukee aktiivinen ohjausryhmä
- 5) nk. data-agenttien valjastamista tutkimusdatan hallinnan kehittämistyöhön
- 6) vahvaa koulutuksen kehittämisen ja Avoimen AMK:n näkökulmien nivomista osaksi open science -työtä
- 7) kaikkien työssä jo mukana olleiden tahojen osaamisen hyödyntämistä ja kehitystyöhön oman roolinsa pohjalta osallistuvien joukon merkittävää laajentamista
- 8) merkittävän suuria koko yhteisömmä saavuttavia koulutuspanostuksia.
- 9) pitkäjänteistä viitearkkitehtuurityön ohjaamista avoimuuden suuntaan ”hellästi taklaamalla” sitä joka suunnasta tavalla, joka ei ole ristiriidassa organisaation ulkopuolisen ympäristön kehityksen kanssa

**Rethink.
Research.
Resolve.**

Kiiitos

